

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2550

Vragen van de leden **Ten Broeke** (VVD) en **Knops** (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bereiken van een definitief akkoord tussen Turkije en Rusland over het leveren van S-400 luchtverdedigingssystemen* (ingezonden 28 juli 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en van Minister **Hennis-Plasschaert** (Defensie) (ontvangen 28 augustus 2017).

Vraag 1

Herinnert u zich de beantwoording van de vragen van het lid Ten Broeke over de aanschaf van een Russisch luchtafweersysteem door NAVO-lid Turkije¹?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met de uitspraken van de Turkse president Erdogan, waarin hij aangeeft dat een deal met Rusland over S-400 systemen is bereikt?² Hoe weegt u deze uitspraak? Acht u deze uitspraken voldoende – aangezien het de president betreft van een van beide landen die betrokken zijn bij de overeenkomst – om te kunnen stellen dat er inderdaad sprake is van een definitieve overeenkomst tussen Rusland en Turkije? Zo nee, waarom niet en bent u in dat geval bereid actief te achterhalen of een dergelijke deal definitief tot stand is gekomen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De regering heeft kennisgenomen van de uitspraken van president Erdogan over het bereiken van overeenstemming met Rusland over de levering van S-400 luchtverdedigingssystemen. Het kabinet heeft echter via diplomatieke, militaire en openbare bronnen diverse indicaties ontvangen dat een definitieve overeenkomst nog niet is gesloten. Zo zei presidentieel woordvoerder Kalin, twee dagen na voorgenoemde uitspraak van president Erdogan, dat de overeenkomst nog niet volledig is uitgewerkt. Ook Rusland heeft niet bevestigd dat er een definitief akkoord is gesloten. Het Russische

¹ vraagnummer 2017Z09564

² <https://www.voanews.com/a/turkey-russia-s400-missile-systems/>

3960129.html?utm_source=Sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=New%20Campaign&utm_term=

staatsbedrijf Rostec heeft gemeld dat er sprake is van een technisch akkoord, maar dat Rusland en Turkije nog geen overeenkomst hebben bereikt over de financiering. Het kabinet kan daarom niet bevestigen dat Rusland en Turkije een definitieve overeenkomst hebben gesloten.

Vraag 3

Bent u eveneens bereid om actief te achterhalen om welke redenen Turkije heeft gekozen voor deze Russische systemen en niet voor een systeem dat wordt geleverd door c.q. in gebruik is bij mede NAVO-bondgenoten en kunt u de Kamer over de uitkomst daarvan informeren?

Antwoord 3

Zolang er geen sprake is van een definitieve overeenkomst, is het niet duidelijk of Turkije werkelijk zal kiezen voor het Russische S-400 luchtverdedigingssysteem. Pas wanneer een beslissing is genomen kunnen uitspraken worden gedaan over de motivatie voor die keuze.

Vraag 4, 5

Indien inderdaad blijkt dat een definitief akkoord is bereikt over de levering van de systemen, welke gevolgen heeft dit dan mogelijk voor Turkije als NAVO-lid? Kunt u uw antwoord toelichten?

Bent u bereid deze kwestie te agenderen binnen de NAVO bij de eerstvolgende mogelijkheid daartoe en de Kamer te informeren over de uitkomsten? Wilt u daarbij de volgende kwesties meenemen: (1) de gevolgen die deze overeenkomst heeft voor de mate waarin de NAVO zich effectief kan verdedigen tegen dreigingen vanuit de lucht en dan met name Russische dreigingen (zowel vliegtuigen als raketten); (2) de risico's dat hierdoor – of doordat de systemen onvolledig compatibel zijn met andere NAVO-systemen – gaten in de verdediging van het NAVO-grondgebied ontstaan zodra Turkije de systemen geleverd krijgt en gaat gebruiken; (3) de rol die Rusland gaat spelen bij de inzet en het onderhoud van de systemen en hoe ver de toegang reikt die Rusland krijgt tot de systemen na levering; (4) de wijze waarop in deze situatie een geclassificeerd NAVO recognized air picture tot stand kan komen als een Russisch wapensysteem met wellicht verborgen codes wordt ingepluigd in het geïntegreerde NAVO air defencesystem en (5) de mate waarin Rusland met deze deal toegang krijgt tot (zeer) gevoelige en strategische informatie over de (verdedigende en offensieve) capaciteiten van de NAVO en de kwetsbaarheden die dat oplevert voor het NAVO-bondgenootschap voor eventuele Russische offensieve handelingen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4, 5

Pas wanneer vaststaat dat Rusland en Turkije een definitieve overeenkomst hebben gesloten en meer bekend is over de inhoud van deze overeenkomst, kan het kabinet uitspraken doen over de gevolgen van de aanschaf van het Russische S-400 luchtverdedigingssysteem door Turkije. Zoals eerder gemeld bij de beantwoording van de vragen van het lid Ten Broeke over dit onderwerp (referentie: BS2017022200), ligt het evenwel in de rede dat de aanschaf van het Russische S-400 luchtverdedigingssysteem door Turkije gevolgen zou hebben voor de interoperabiliteit met systemen en entiteiten van andere NAVO-bondgenoten. Als wapensystemen niet aan NAVO-eisen voldoen, worden zij niet toegepast in NAVO-netwerken en systemen. Het is nagenoeg uitgesloten dat een S-400 luchtverdedigingssysteem, dat mogelijk door Turkije wordt aangeschaft, zal worden geïntegreerd met NAVO-systemen en entiteiten.